Inbreng consultatie NVWA-tarieven 2024 **datum 17 oktober 2023**

Aanleiding:
Op 21 juli (zomervakantie) heeft het bedrijfsleven de planning ontvangen 'consultatieproces en vaststellen NVWA-tarieven 2024'. In deze planning is het bedrijfsleven over een aantal belangrijke punten geïnformeerd. Deze punten hadden betrekking op de nog te publiceren concepttarieven (waaronder: kostendekkende tarieven, demping kleine slachterijen en Reistijd=Werktijd en enkele ontwikkelingen zoals loon- en prijsontwikkelingen, keuzes om kosten van bestaande activiteiten alsnog door te berekenen, gewijzigde workflow bij de NVWA, afbouw generieke demping en de uitspraak van het CBb). Daarnaast werd de aankondiging gedaan van een impactanalyse die uitgevoerd zou worden door WEcR. Het op te stellen rapport door WEcR zou meer inzicht moeten geven in de effecten van de hoogte van de tarieven op verschillende sectoren. Aan de hand van het rapport zal de minister van LNV beoordelen of de verhoging van de NVWA-tarieven voor het bedrijfsleven proportioneel en aanvaardbaar is.

1. Proces

Organisaties maken bezwaar tegen het consultatieproces. Het proces is gestart in de zomervakantie met een aankondiging van een aantal maatregelen die tot een forse kostenverhoging voor het bedrijfsleven zullen leiden en een zeer korte doorlooptijd voor een consultatieronde. De beleidsmatige discussies zijn intern gevoerd en de onderzoeken zijn al uitgezet. Voor het bedrijfsleven rest het aanhoren van de conclusies waarbij de factor tijd leidend is in plaats van een ordentelijk proces. De organisaties stuurden van tevoren een brief met een aantal inhoudelijke vragen, die zij beantwoord wilden hebben vóór de consultatiegesprekken. Op deze brief is niet tijdig gereageerd, waardoor de organisaties zich niet goed konden voorbereiden op de consultatie. In het door het ministerie georganiseerde consultatieproces zijn de vragen van het bedrijfsleven beperkt beantwoord. Er is – mede daardoor – geen ruimte geweest voor een inhoudelijke dialoog over de onderbouwing van de forse kostenverhoging voor het bedrijfsleven en de gevolgen daarvan voor ondernemingen.

- **Organisaties vragen een ordentelijk consultatieproces, waarin de benodigde informatie tijdig wordt aangeleverd, de vertegenwoordigers van het bedrijfsleven voldoende tijd krijgen de informatie te bestuderen en daarna een goede inhoudelijke discussie kan plaatsvinden. Onze inschatting is dat dit nog minimaal een kwartaal kost. Daarnaast vragen organisaties deze inbreng integraal op te nemen als bijlage in de informatieverstrekking aan de Kamer.**

2. Reis=Werktijd (RT=WT)

Organisaties maken al sinds de invoering bezwaar tegen de RT=WT-regeling. Voor werknemers die onder deze regeling vallen wordt iedere reis die zij maken volledig gekwalificeerd als dienstreis. Door deze regeling ligt het aantal productieve uren 20% lager. Bij invoering van deze regeling is afgesproken dat het ministerie van LNV de volledige kosten van deze regeling voor haar rekening neemt. In het verleden heeft de NVWA ingeschat dat dit op ca. 8,6 miljoen euro neerkomt. In eerdere rapporten en Kamerbrieven is bevestigd dat het niet de bedoeling is de kosten van de RT=WT-regeling door te belasten aan het bedrijfsleven. De minister van LNV heeft besloten tot een demping van 8,6 miljoen euro voor de RT=WT-regeling.

De eerste inschatting van de uren en kosten RT=WT is niet nader onderbouwd en de laatste jaren ook niet herijkt. Dit ondanks herhaalde verzoeken van het bedrijfsleven. De demping die destijds is afgesproken bedraagt ondanks diverse kostenstijgingen, zoals loon- en prijsstijgingen, nog steeds 8,6 miljoen euro. Dit leidt tot veel vragen bij het bedrijfsleven. Deze vragen zijn nog onvoldoende of niet beantwoord.

In een informatiebijeenkomst over de NVWA-tarieven op 26 september jl. stelde de NVWA dat de kosten van de RT=WT-regeling 19 miljoen euro per jaar bedragen. In de laatste set antwoorden van 10 oktober zegt de NVWA in haar administratie geen onderscheid te maken tussen reistijd voor woon-werkverkeer en reistijd werk-werkverkeer. Dit is nieuwe informatie.

Er is nog steeds geen zicht op de werkelijke kosten van de RT=WT-regeling. De hoogte van de demping is nog steeds een niet herijkte inschatting die al jaren hetzelfde is. Mede door het uitblijven van indexatie voor de gestegen loon- en prijsstijgingen lijkt een substantieel deel van de kosten voor deze regeling inmiddels toch voor rekening van het bedrijfsleven te komen. Dat is in strijd met de afspraken die gemaakt zijn bij de invoering van deze regeling.

- **De organisaties vragen een inhoudelijke onderbouwing van deze regeling en een aanpassing van de demping naar de totale hoogte van de kosten van de RT=WT-regeling.**

3. Doelmatigheid en efficiency

Het bedrijfsleven hecht aan een onafhankelijk en goede toezichthouder. Het is in ieders belang dat het toezicht op voedselveiligheid, dierenwelzijn etc. op een adequate manier gebeurt. Het bedrijfsleven vraagt om deze taken efficiënt en doelmatig uit te voeren. De beperkte capaciteit van de NVWA moet zo goed mogelijk worden ingezet. Bovendien verplicht de Europese Verordening voor Voedselveiligheid dat de werkzaamheden waar het bedrijfsleven voor betaalt, zo efficiënt mogelijk uitgevoerd moeten worden. Er ontbreekt op

dit moment voor de NVWA een prikkel om haar taken efficiënt en doelmatig uit te voeren. En er is nog geen beloning voor die bedrijven die het goed doen, zoals de Kamer aan de regering verzocht heeft.

Op 10 oktober is door de NVWA een lijst met voorbeelden gedeeld die doorgevoerd zijn naar aanleiding van de Regietafel Doelmatigheid. Hier worden voorbeelden genoemd die weliswaar toezien op meer toezichtscapaciteit, maar deze hebben niets met doelmatigheid of efficiency te maken. Bijvoorbeeld het aantal medewerkers toezicht is verdubbeld. Dat is een uitbreiding van capaciteit maar zegt niets over doelmatigheid. Bij werving van medewerkers wordt tegenwoordig reisafstand meegewogen (max 1 uur enkele reis). Medewerkers kunnen hierdoor meer productieve uren draaien vanwege de RT=WT-regeling. Maar de RT=WT wordt zoals aangegeven door het ministerie gedempt door een besluit van de minister. Er is dus geen sprake van het vergroten van de doelmatigheid voor het bedrijfsleven. Tot slot lijkt het zoeken naar nieuwe, efficiëntere methodes van (risico-gebaseerd) toezicht niet voldoende uit de verf te komen.

- **De organisaties vragen om inzicht in de efficiency en doelmatigheid van de NVWA, om prikkels voor de NVWA om haar taken efficiënt en doelmatig uit te voeren en om beloning voor die bedrijven die het goed doen, zoals de Kamer aan de regering verzocht heeft.**

4. WEcR-rapport

Wageningen Economic Resarch heeft onderzoek gedaan naar de economische effecten van de voorgenomen NVWA-tariefswijziging in 2024 voor bedrijven en sectoren. Het bedrijfsleven is niet geconsulteerd bij dit onderzoek. De stellers van het rapport merken in het rapport op dat door het ontbreken van gedetailleerde financiële gegevens van bedrijven niet mogelijk is om de effecten precies in kaart te brengen. Toch wordt de conclusie getrokken dat de impact gering is.

Het bedrijfsleven concludeert dat de stellers van het rapport verstrekkende conclusies trekken op basis van geringe, oude en/of voor sommige sectoren geheel ontbrekende informatie. De organisaties hebben tijdens de eerste bijeenkomst op 26 september hun bezwaren kenbaar gemaakt. De reikwijdte van het rapport is te beperkt. Nederland is geen eiland en de voorgestelde tarieven hebben impact op de concurrentiepositie. Er zijn bijvoorbeeld voor de grote slachterijen cijfers van 2 jaar geleden gebruikt en daarmee is er geen rekening gehouden van de ontwikkelingen die zich de afgelopen 2 jaar hebben gemanifesteerd zoals een uitbraak van AVP in Duitsland. Bedrijven actief in de Rotterdamse haven zien zich genoodzaakt door de hoge kosten van de NVWA uit te wijken naar andere havens zoals bijvoorbeeld Antwerpen. Uit de beantwoording van de steller lijkt dat de steller zich gericht heeft op ‘draagkracht’ van bedrijven en niet zoals de titel van het rapport stelt de

‘economische effecten’. De aanwezige organisaties hebben grote vraagtekens bij de integriteit en de wetenschappelijke kwaliteit het van onderzoek.

Het bedrijfsleven heeft veel schriftelijke vragen gesteld en onvolkomenheden benoemd. Helaas zijn de schriftelijke vragen niet beantwoord en is niet inhoudelijk gereageerd op de onvolkomenheden. In een kort overkoepelend antwoord wordt gewezen op de noodzakelijke onafhankelijkheid van het onderzoek als reden om geen interviews met het bedrijfsleven te doen. Alle overige vragen zijn daarnaar verwezen.

- **Het bedrijfsleven vraagt dit rapport niet te betrekken bij de vaststelling van de NVWA-tarieven 2024. Het bedrijfsleven vraagt een economische analyse door een onafhankelijk, niet eerder betrokken onderzoeksbureau, dat wordt gevraagd in beeld te brengen wat de economische gevolgen, mede ook in relatie tot de concurrentiepositie ten opzichte van het buitenland, van de nieuwe NVWA-tarieven voor het bedrijfsleven zullen zijn.**
- **De uitnodiging van het ministerie LNV om over de internationale concurrentiepositie in gesprek te gaan, neemt het bedrijfsleven van harte aan. Wij zien hiertoe graag een uitnodiging.**

5. Laboratoriumonderzoek

Het ministerie van LNV en de NVWA hebben in de afgelopen jaren gekozen voor het aanwijzen van slechts één laboratorium, het WFSR. Omdat er geen andere laboratoria zijn aangewezen (conform de Europese verordening om onafhankelijkheid en kwaliteit te borgen) lopen de kosten voor het bedrijfsleven op. De kostenstijging voor 2024 ten opzichte van de kosten 2023 hebben betrekking op de stijging van de inkoopprijs en het vervallen van de generieke demping. De in 2017 toegezegde verbeteringen op efficiency wordt tot op heden nog niet vertaald in stabiele tarieven. Ook de druk op dit ene lab is groot en dat betekent dat er bij een calamiteit waar veel onderzoek nodig is, direct een capaciteitsprobleem ontstaat.

- **Het bedrijfsleven maakt bezwaar tegen de stijging van de tarieven van onderzoek bij het WFSR zolang er niet gewerkt wordt aan de toelating van meerdere labs, die uiteraard moeten voldoen aan de Europese verordening.**
- **De uitnodiging om hierover het gesprek aan te gaan neemt het betreffende bedrijfsleven van harte aan.**

6. KDS

In de consultatie ontbreekt concrete onderbouwing van de tarieven van KDS.

Het bedrijfsleven heeft op verschillende momenten haar zorgen geuit over de overgang van KDS naar de NVWA. Met de overgang van KDS naar de NVWA is de verwachting dat de kosten substantieel zullen gaan toenemen. De PM keuring zal naar verwachting 30 tot 46%

toenemen (bron: KPMG). De toename van overhead als gevolg van kleinere teams binnen de NVWA staat ook garant voor een kostenverhoging. Als medewerkers dezelfde arbeidsvoorwaarden kunnen genieten zoals de RT=WT-regeling, zullen de kosten vele malen hoger worden en zal de productiviteit met ca. 20% afnemen. Tijdens de bijeenkomst op 10 oktober is gesteld dat de kosten van KDS die verband houden met de overgang naar de NVWA in 2024 niet zullen worden doorbelast. Voor de daaropvolgende jaren ziet het bedrijfsleven een enorme stijging van kosten.

- **Het bedrijfsleven vraagt geen onomkeerbare stappen te zetten in de overgang van KDS naar de NVWA, totdat alle kosten en de impact op de beschikbare capaciteit inzichtelijk zijn gemaakt.**

7. Niet eerst het zuur en dan het zoet

Tijdens debatten in de Tweede Kamer van eind vorig jaar is er door meerdere politieke partijen zoals D66 en de VVD is aangegeven dat het niet zo kan zijn dat het bedrijfsleven eerst het “zuur” (hogere kosten) voorgeschoteld krijgt en daarna het “zoet” (efficiëntere en doelmatigere dienstverlening). In het begin van het project om te komen tot een nieuw kostprijsmodel is aangegeven dat dit samen zou gaan met efficiëntere en doelmatige dienstverlening. Bedrijven in de verschillende sectoren hebben nog geen enkel voordeel ervaren van de gesprekken en projecten die zouden moeten leiden tot een efficiëntere en doelmatige dienstverlening. In dit kader kan het dan ook niet zo zijn dat er, zoals ook vorig jaar het geval was, wederom grote kostenverhogingen voorgesteld worden, terwijl er geen effecten zichtbaar zijn van een verbeterde efficiëntie en doelmatigheid.

- **Tijdens de Tweede Kamer debatten is vanuit meerdere politieke partijen opgeroepen om het bedrijfsleven niet eerst het “zuur” (hogere kosten) voor te schotelen en daarna het “zoet” (efficiëntere en doelmatigere dienstverlening). Wij constateren dat hier geenszins aan wordt voldaan.**